

רשות ניירות ערך

מחלקת הפיקוח על הבורסה וזירות הסוחר

רחוב מונטיפיורי 35, תל אביב 65201

טל: 03-7109970/1 ; פקס: 03-7109901

www.isa.gov.il

עמדת סגל

עמדות סגל הרשות המובאות להלן הינן עמדות מקצועיות המשקפות החלטות ועמדות של הסגל בסוגיות הנוגעות ליישום דיני ניירות ערך. תוכן העמדות המפורסמות מנחה את הרשות והסגל בהפעלת סמכותם והציבור יוכל להשתמש בהן ולהחילן בנסיבות דומות.

19 ספטמבר, 2019

י"ט אלול, תשע"ט

עמדת סגל משפטית: לקוחות כשירים של זירות סוחר¹

רקע

ביום 8 ביוני 2010 אושר בכנסת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 42) התש"ע - 2010, במסגרתו הוסף לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק") פרק ז'3 העוסק בזירת סוחר לחשבוננו העצמי (להלן: "זירת סוחר"). פרק ז'3 קובע חובת רישוי לזירות כאמור ומסדיר את פעילותן. מועד כניסתו לתוקף של החוק היה במועד כניסת תקנות ניירות ערך (זירת סוחר לחשבוננו העצמי), התשע"ה - 2014 (להלן: "התקנות"), לתוקף, שחל ביום 26 במאי 2015.

סעיף 44(א) לחוק קובע סייג לתחולת פרק ז'3 על הגופים שלהלן:

(1) בנק ישראל;

(2) מי שכל לקוחותיו הם מהסוגים המנויים בתוספת הראשונה וכן תאגיד בנקאי או תאגיד עזר כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, אלא אם כן עתידות להתבצע באמצעות זירת הסוחר, עסקאות המנויות בתוספת רביעית א'.²

---

¹ מסמך זה הוא עדכון לעמדת הסגל המשפטית בנושא לקוחות כשירים של זירות סוחר, אשר פורסמה באתר הרשות ביום 15.01.2015.

² עסקאות אלו הן עסקאות בהסכם או בהסדר שרשומים למסחר בבורסה, שערכם נגזר מערכן של מניות הרשומות למסחר בבורסה או של מדדים רציפים על מניות או עסקאות בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה. חריג זה לא יחול כאשר מדובר בעסקאות בשווי הנמוך משלושה מיליון ₪ או בעסקאות מכר חוזר בניירות ערך כהגדרתה בסעיף 50(ג) לחוק.

אחד מסוגי הלקוחות המנויים בתוספת הראשונה לחוק, הוא יחיד שמתקיים בו אחד מאלה³ (להלן: "מבחנים ללקוח יחיד כשיר"), כמפורט בפרט 12 לתוספת הראשונה :

- (1) השווי הכולל של הנכסים הנזילים שבבעלותו עולה על 8,095,444 שקלים חדשים ;
- (2) גובה הכנסתו בכל אחת מהשנתיים האחרונות, עולה על 1,214,317 שקלים חדשים, או שגובה הכנסת התא המשפחתי שאליו הוא משתייך עולה על 1,821,475 שקלים חדשים ;
- (3) השווי הכולל של הנכסים הנזילים שבבעלותו עולה על 5,059,652 שקלים חדשים וגובה הכנסתו בכל אחת מהשנתיים האחרונות עולה על 607,158 שקלים חדשים, או שגובה הכנסה כאמור של התא המשפחתי שאליו הוא משתייך עולה על 910,737 שקלים חדשים ;
- (4) לעניין פרט זה –

"נכסים נזילים" – מזומנים, פיקדונות, נכסים פיננסיים כהגדרתם בחוק היעוץ וניירות ערך הנסחרים בבורסה ;

"תא משפחתי" – יחיד ובני משפחתו הגרים עמו או שפרנסת האחד על האחר .

תקנה 4 לתקנות קובעת מבחן שונה ללקוח יחיד, לצורך קביעה כי לא תחול בעניינו מגבלת המינוף החלה בקשר עם לקוחות רגילים. בהתאם לתקנה 4(ה) לתקנות, בלקוח יחיד כאמור צריך להתקיים אחד מאלה :

- (1) השווי הכולל של מזומנים, פיקדונות, נכסים פיננסיים וניירות ערך, כהגדרתם בסעיף 52 לחוק ניירות ערך, שבבעלותו, עולה על 12 מיליון ש"ח (להלן: "חלופת הון נזיל מינימלי");
- (2) מחזור עסקאות ממוצע בכל חודש בחצי שנה האחרונה במכשירים פיננסיים מן הסוג הנסחר בזירה, לא פחת מעשרה מיליון ש"ח (להלן: "חלופת מחזור עסקאות מינימלי").⁴

מן האמור עולה כי השלכה מהותית אחת של זיהוי לקוחות כמנויים בתוספת הראשונה היא פטור מתחולת החוק לזירה שכל לקוחותיה הם לקוחות כשירים. השלכה מהותית אחרת של זיהוי גורם כלקוח העומד בתנאי תקנה 4 לתקנות היא פטור מדרישת בטוחה מינימלית מלקוח (ובכך מתן אפשרות לרמת מינוף גבוהה יותר).

עמדת הסגל

א. אופן אימות עמידת משקיעים מתוחכמים מסוג "לקוח יחיד כשיר" ו"תאגיד כשיר" בתנאי

הכשירות הקבועים בחוק

1. כאמור לעיל, עמידתם של לקוחות המנויים בתוספת הראשונה לחוק בהגדרות הקבועות שם היא בעלת השלכות ניכרות. בין גופים אלו נכללים תאגיד בעל הון עצמי העולה על 50 מיליון ש"ח (לעיל ולהלן: "תאגיד כשיר") וכן לקוח יחיד כשיר.
2. חברה המנהלת זירת סוחר ללא רישיון תוך הסתמכות שגויה על הפטור הקבוע בסעיף 44(א) עוברת בכך על האיסור הפלילי בניהול זירת סוחר ללא רישיון בניגוד להוראות סעיף 44. זאת ועוד, פוטנציאל הפרת החוק חל לא רק על החברה עצמה אלא גם על מי שמפנה אדם בהצעה לסחור בזירת סוחר בניגוד להוראות סעיף 44טו. לפיכך, קיימת חשיבות רבה להבהרת

³ הסכומים הקבועים בפרט זה משתנים ב-1 לינואר של כל שנה שלישית ממועד תחילת הצו, לפי שיעור שינוי המדד החדש לעומת המדד היסודי.

⁴ על פי התקנה, "מחזור עסקאות" משמעו סך כל העסקאות שסגר הלקוח מול הזירה, בערך במונחי נכס הבסיס.

האופן בו נדרשת החברה לפעול ובדבר האמצעים שעליה לנקוט לצורך בחינת עמידת הלקוח היחיד הכשיר והתאגיד הכשיר בתנאים הנדרשים על פי דין.

3. לעמדת סגל הרשות, שימוש בשיטות המנויות להלן יקים חזקה להיותם של האמצעים שננקטו על ידי החברה אמצעים סבירים לאימות עמידת לקוח ותאגיד בתנאי הכשירות לפי סעיף 444 לחוק לעניין הסייג לתחולת החוק ותקנה 4 לתקנות לעניין הפטור ממגבלת המינוף, ובלבד שלא קיים לחברה או מי מטעמה מידע המקים יסוד סביר להניח כי הלקוח אינו עומד בתנאי הכשירות:

(א) בקשר עם המבחנים ללקוח יחיד כשיר המפורטים בפרט 12 לתוספת הראשונה לחוק וחלופת הון נזיל מינימלי בתקנות - קבלת אישור בכתב של רואה חשבון, עורך דין, או בנסיבות המתאימות גורם חיצוני אחר שלחברה יש יסוד סביר לסמוך על אישורו, למועד שלא יקדם לשלושה חודשים ממועד בחינת עמידת הלקוח בתנאי הלקוח הכשיר, המאשר כי אותו גורם נקט אמצעים סבירים (לבד מהצהרת הלקוח) לוודא שהלקוח עומד בהגדרה, תוך פירוט אותם האמצעים, וקובע כי הלקוח עומד בדרישות ההגדרה. זאת, נוסף על האפשרות העומדת בפני החברה לבצע את בחינת עמידת המשקיע בהגדרה באופן עצמאי, תוך הסתמכות על ראיות ומידע חיצוניים שיציג בפניה הלקוח.

(ב) בקשר עם אימות עמידת תאגיד כשיר בתנאי הכשירות – באופן זהה לעמידת לקוח יחיד כשיר במבחנים המפורטים בפרט 12 לתוספת הראשונה לחוק וחלופת הון נזיל מינימלי בתקנות – כמפורט בסעיף (א) לעיל.

אנשי קשר: אסף ארז; עו"ד עמית טימור

טלפון: 03-7109970, פקס: 03-7109901